

Calculus – Izmene 05. 12. 2015.

Zbog izmena u Zakonu o PDV-u, koje su stupile na snagu 15. 10. 2015, u programu je uvedeno nekoliko novosti. Izmene se odnose na:

1. Član 10. stav 2. Zakona o PDV-u, gde je primalac dobara i usluga (kupac) poreski dužnik, umesto dobavljača. Ovo se uglavnom odnosi na oblast građevinarstva.
2. Novo tumačenje povrata robe, gde se primenjuje opšte pravilo da povrat predstavlja novi promet (ne dolazi do smanjenja osnovice), osim u nekoliko izuzetnih slučajeva (remitenda, istek roka trajanja definisan ugovorom, primena propisa o zaštiti potrošača, raskid ugovora i sl). U opštem slučaju, obaveza kupca koji vraća robu je da dobavljaču ispostavi fakturu, kao da mu prodaje, a ne vraća robu, dok dobavljač tu fakturu zavodi kod sebe kao ulaznu fakturu.
Potrebno je naglasiti da se ovakvo tumačenje povrata odnosi samo na Zakon o PDV-u, dok računovodstveni propisi i dalje svaki povrat robe posmatraju na dosadašnji način.

1. Dažbine i propisi

U prozoru za dažbine (slika 1), u sekciji "Tarife" dodata je nova kolona "Član propisa", koja definiše član propisa (zakona) na koji se odnosi ta tarifa.

Slika 1

Za primer člana 10. stav 2. tačka 3. (oblast građevinarstva), na slici smo definisali dve tarife i na obe dodelili član Zakona o PDV-u 10.2.3:

1. PDV opšta stopa čl. 10.2.3 prodavac – ova tarifa mora imati definisanu stopu 0%
2. PDV opšta stopa čl. 10.2.3 kupac – ova tarifa mora imati definisanu stopu 20%

Prvu tarifu koristite kada ste Vi prodavac, u stavkama svoje fakture. Obračunati PDV na tim stavkama će biti 0. Kada je tarifi dodeljen odgovarajući član propisa, na fakturi će se automatski prikazati i napomena o poreskom oslobođenju po tom članu, ako je u programu uključena opcija za njen prikaz (videti detalje niže u ovom uputstvu).

Drugu tarifu koristite na ulaznoj fakturi kada ste Vi kupac i dobijate fakturu od prodavca sa PDV-om obračunatim po čl. 10. stav 2. Na ulaznoj fakturi obračunavate PDV po stopi od 20% (iako ga je prodavac obračunao po 0%). Pored ove ulazne fakture (ulazni PDV), morate da kreirate i dodatnu obavezu za PDV (izlaznu fakturu - kalkulaciju), jer ste Vi kao kupac poreski dužnik (detalje o tome pogledajte dalje u uputstvu).

Obratite pažnju na to da PDV redosled na obe stope ostaje "PDV opšta stopa". Ne koristi se neki od PDV redosleda za poresko oslobođenje, jer član 10. stav 2. ne propisuje oslobođenje od PDV-a, nego samo prenosi obavezu obračuna PDV-a sa prodavca na kupca. Ovaj obračun PDV-a se u svemu ponaša kao opšta stopa (iskazuje se u istim poljima knjige primljenih računa, knjige izdatih računa i obrasca PPPDV).

Takođe, na izlaznim i ulaznim fakturama za član 10. stav 2. ne treba u polju "Tip (namena)" birati neki od oslobođenih prometa, nego "Oporezivi promet" (jer je prema tom članu promet i dalje oporeziv).

Na prvi pogled čini se da bi kupac u ulaznoj fakturi mogao koristiti "običnu" tarifu za opštu stopu PDV-a, jer i ona i ova nova tarifa za kupca po čl. 10.2.3 imaju stopu 20%. Ipak, postoje dva razloga zašto treba koristiti posebnu tarifu za čl. 10. stav 2.:

1. U fakturi dobavljača može se naći više stavki sa opštom stopom PDV-a, od kojih su neke obračunate sa stopom 0% (po čl. 10.2.3), a neke sa stopom 20%. Na ulaznoj fakturi morate evidentirati sav taj promet sa stopom 20%, ali morate kreirati i dodatnu PDV obavezu samo za iznos PDV-a kojeg dobavljač nije obračunao (obračunao ga je, ali po stopi 0%). Dakle, na ulaznoj fakturi morate nekako razdvojiti osnovice i PDV prema čl. 10.2.3 i prema "običnoj" tarifi. Zbog toga definišemo dve tarife. Osim toga program će, kako ćete videti nešto niže u uputstvu, automatski formirati tu dodatnu obavezu za PDV, pa i on mora imati odvojen iznos tog PDV-a.
2. Trenutno se PDV po čl. 10. stav 2. ne iskazuje posebno nigde u poreskim obrascima. Međutim, ako poreska uprava u nekom trenutku uvede obrasce sa posebno iskazanim čl. 10 stav 2, bez razdvojenih tarifa ne bismo mogli da generišemo takve izveštaje.

Tarife na slici 1 su date samo kao primer. U novoj verziji programa se nove tarife neće pojaviti automatski, već treba sami da ih definišete ako su Vam potrebne.

U bazi podataka su unapred ubačeni članovi Zakona o PDV-u 10.2.1 do 10.2.5, koje možete birati u koloni "Član propisa". Ukoliko su Vam potrebne tarife vezane za neke druge članove, te članove možete sami definisati u prozoru "Propisi", koji otvarate dugmetom "Propisi" u prozoru za dažbine (slika 2).

Slika 2

Šifra	Naziv	Kupac poreski dužnik	Napomena u prodajnim dokumentima
1. 10.2.1	Čl. 10 stav 2. tačka 1.	☒	PDV obračunat po čl. 10. stav 2. tačka 1. Zakona o PDV
2. 10.2.2	Čl. 10 stav 2. tačka 2.	☒	PDV obračunat po čl. 10. stav 2. tačka 2. Zakona o PDV
3. 10.2.3	Čl. 10 stav 2. tačka 3.	☒	PDV obračunat po čl. 10. stav 2. tačka 3. Zakona o PDV
4. 10.2.4	Čl. 10 stav 2. tačka 4.	☒	PDV obračunat po čl. 10. stav 2. tačka 4. Zakona o PDV
5. 10.2.5	Čl. 10 stav 2. tačka 5.	☒	PDV obračunat po čl. 10. stav 2. tačka 5. Zakona o PDV

U zaglavlju ovog prozora birate propis za koji želite da vidite ili ažurirate pojedine članove. Za sada se u bazi nudi samo Zakon o PDV. U koloni "Napomena u prodajnim dokumentima" definiše se napomena koja se prikazuje na fakturama, profakturama i ponudama u polju "Napomena o poreskom oslobođenju". Ukoliko vam podrazumevana napomena ne odgovara, možete je izmeniti. Polje "Kupac poreski dužnik" određuje da li se taj član odnosi na obavezu kupca da obračunava PDV umesto dobavljača.

Za razliku od napomene koja se i do sada prikazivala u polju "Napomena o poreskom oslobođenju", a određivala se na osnovu tipa (namene) celog dokumenta, ova napomena je (preko člana propisa) vezana na određenu PDV tarifu, a različite stavke fakture mogu imati različite tarife. Zbog toga se uz ovu napomenu štampaju i redni brojevi stavki na koje se napomena odnosi (osim kada sve stavke dokumenta imaju istu tarifu).

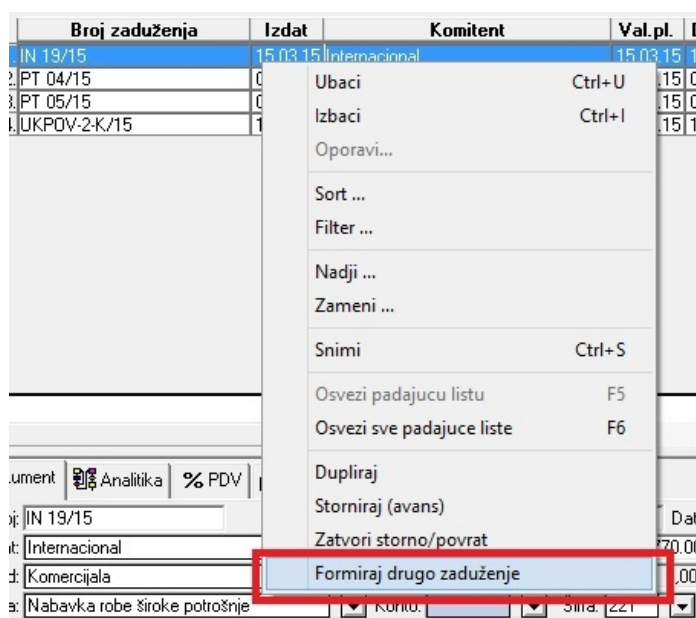
Kao i za dosadašnju napomenu i za ove nove napomene prikaz na štampi zavisi od opcije "Napomena o poreskom oslobođenju na štampi fakture" u opcijama programa.

Ukoliko koristite posebnu biblioteku štampi za svoju firmu, obavezno je ponovo preuzmite i iskopirajte na odgovarajući folder kada preuzmete novu verziju Calculusa, da bi ste omogućili štampu ovih novih napomena.

2. Prozor za formiranje finansijskih zaduženja

U finansijskoj operativi u knjigama ulaznih i izlaznih faktura omogućeno je formiranje novog zaduženja (fakture) iz nekog postojećeg. Klikom desnog tastera miša na postojeće zaduženje, iz kontekstnog menija izaberite opciju "Formiraj drugo zaduženje" (slika 3) i otvoriće se prozor kao na slici 4.

Slika 3

Slika 4

The image shows a dialog box titled "Formiranje finansijskog zaduženja". It contains the following fields and options:

- Iz zaduženja: IN 19/15 - 15.03.15 - Internacional
- Operacija: Proizvoljni dokument
- Tip - Vrsta dokumenta: Ulazna faktura - Nabavka materijala (UFM)
- Datum: 15.03.15
- Broj: [empty field]
- Kopiraj iznos:
- Kopiraj PDV osnovice:
- Suprotan predznak iznosa:
- Poveži dokumente:
- Buttons: Formiraj, Uputstvo, Odustani

U polju "Operacija" prikazuju se operacije koje su dozvoljene za dokument od kojeg pravite novo zaduženje. U opštem slučaju prikazuje se samo operacija "Proizvoljni dokument", čime se kreira novo zaduženje bez neke posebne namene. Ovo možete koristiti kada želite da npr. kreirate izlaznu od ulazne fakture ili obrnuto, sa istim podacima (komitentom, iznosima itd).

U ostalim poljima definišu se opcije za kreiranje novog zaduženja: bira se vrsta novog zaduženja, unose se datum i broj. Ako se isključe opcije "Kopiraj iznos" i / ili "Kopiraj PDV osnovice", ti iznosi će biti postavljeni na nulu. Opcijom "Suprotan predznak iznosa" možete od pozitivnih iznosa kreirati negativne i obrnuto.

Opcija "Poveži dokumente" kreira vezu između izvornog i novog dokumenta. Ova veza omogućava prikaz u prozoru "Vezani dokument za dokument". Takođe, ova veza definiše izvorni dokument kao nadređeni novom i zabranjuje brisanje izvornog, dok god postoji taj novi podređeni. Izvorni dokument možete obrisati tek kada obrišete njegov podređeni. Ovo pravilo za brisanje odnosi se samo na dokumente kreirane operacijom "Proizvoljni dokument". Kod drugih operacija, koje će biti opisane u daljem tekstu, brisanje izvornog dokumenta automatski briše i podređeni dokument. Obratite pažnju na to da ne postoji nikakvo automatsko ažuriranje između ovih povezanih dokumenata. Ako bilo šta naknadno izmenite na izvornom dokumentu, ta izmena se neće preslikati na podređeni dokument i obrnuto. Sve potrebne izmene morate sprovesti ručno na oba dokumenta ili obrisati podređeni dokument pa ga ponovo formirati.

U knjizi ulaznih faktura prikazuje se i operacija "Kupac poreski dužnik" (slika 5), koja služi za automatsko formiranje dodatne PDV obaveze po ulaznoj fakturi u kojoj su fakturisane roba ili usluge po čl. 10. stav 2.

Slika 5

Uz ovu operaciju nude se samo vrste izlaznih faktura koje imaju tip zaduženja "Kalkulacija". Dakle, od ulazne fakture se kreira izlazna faktura koja se prikazuje samo u PDV evidenciji (PDV obrascima), a ne pojavljuje se u karticama kupaca i drugim pregledima vezanim za komitente. Na toj izlaznoj fakturi će iznos i osnovice PDV-a biti nula (jer ne postoji promet), a kopiraju se samo iznosi PDV-a sa ulazne fakture koji pripadaju tarifama vezanim za članove propisa koji imaju uključeno polje "Kupac poreski dužnik". U polju "Broj" nudi se broj novog dokumenta kao broj izvornog sa sufiksom, ali to možete izmeniti. Ulazna i izlazna faktura će automatski biti povezane.

Treća operacija koja se trenutno nudi u ovom prozoru je "Povrat kao novi promet". Detaljno objašnjenje dato je u sledećem poglavlju uputstva.

3. Povrat kao novi promet

Evidencija povrata kao novog prometa u smislu Zakona o PDV-u, uz istovremeno poštovanje računovodstvenih propisa, zahteva povećani obim dokumentacije u programu:

1. Dobavljač će kreirati fakturu povrat (kao i do sada) i dostaviti je kupcu.
2. Kupac će fakturu povrat od dobavljača evidentirati kao ulaznu fakturu (kao i do sada).
3. Kupac će kreirati fakturu (novost) i dostaviti je dobavljaču.
4. Dobavljač će fakturu kupca evidentirati kao ulaznu fakturu (novost).

Prva dva dokumenta obezbeđuju ispravnu računovodstvenu evidenciju (robno knjigovodstvo, KEPU knjiga, knjiže se u glavnu knjigu) i međusobne obaveze dobavljača i kupca (kartice kupaca, plaćanja itd).

Druga dva dokumenta obezbeđuju evidenciju PDV-a (obraci) prema tumačenju povrata kao novog prometa.

Očigledno je da ova dva para dokumenata proizvode dvostruku evidenciju istog prometa. Zbog toga je neophodno da se kreiraju posebne vrste dokumenata i to prve dve (faktura povrat kod dobavljača i ulazna faktura kod kupca) sa tipom zaduženja "Za knjiženje", a druge dve (faktura kod kupca i ulazna faktura kod dobavljača) sa tipom zaduženja "Kalkulacija". Time razdvajamo oblasti u kojima se ovi dokumenti primenjuju.

Evidencija kod kupca

Kupac, pored navedenih dokumenata, normalno izrađuje i ulaznu kalkulaciju povrat, da bi razdužio svoj magacin. Ova kalkulacija će nam sada poslužiti u još jednu svrhu. Pošto vrstu dokumenta za fakturu koju izrađuje kupac (zbog PDV evidencije) označavamo tipom zaduženja "Kalkulacija", ta vrsta dokumenta se pojavljuje samo u finansijskoj operativi, ali ne i u programu Trgovina. Postavlja pitanje gde da kupac uopšte napravi fakturu sa stavkama i odštampa je? Odgovor je: štampaće je iz ulazne kalkulacije povrat. Da bi se ovo omogućilo, potrebna su samo dva detalja: u svim stavkama ulazne kalkulacije povrat je neophodno unositi cenu dobavljača bez PDV-a i uključiti opciju "Preneti porez" (slika 6).

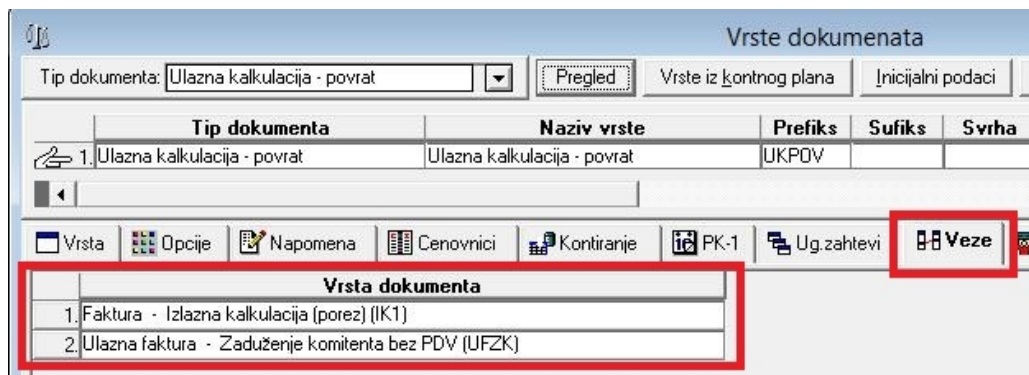
Slika 6

Stavka	Dokument	Dobavljaču	Zavisni troškovi	Dažbine	Vrednosti	Napomena
Artikal: Šećer					☐ Cena iz cenovnika: 60,00	
Na štampi: Šećer					Barcode: Cena nab.: 90,00	
Tarifa: PDVOS			☒ Preneti porez	Marža: 20,0000 %	18,00	
Fakturisano	Stanje	Opis:			Cena bez poreza: 108,00	
Količina: 1.000,00	1.000,00	kg			Dažbine: 21,60	
Cena dob: 100,00 DIN	100,00	☒ Nab. cena: 108,00			Prodajna cena: 129,60	

Kalkulacija normalno obračunava PDV na prodajnu cenu, u koju je uključena i marža. Ali kupac treba da pošalje fakturu dobavljaču sa iznosima identičnim onim koje dobije u njegovoj fakturi povrat, odnosno sa iznosima dobavljača. Kada se uključi opcija "Preneti porez", kalkulacija paralelno obračunava i PDV na nabavnu cenu (cenu dobavljača bez PDV umanjenu za rabat dobavljača). Time dobijamo sve elemente da iz kalkulacije odštampamo "Fakturu dobavljaču", za šta je obezbeđena i nova štampa u tom prozoru.

Ipak, ovim je obezbeđena samo štampa fakture dobavljaču, ali ne i njezino formiranje u knjizi izlaznih faktura. U kalkulacijama od ranije postoji mogućnost automatskog formiranja ulazne fakture. Sada je ta operacija dopunjena i kreiranjem izlazne fakture i to samo na kalkulacijama povrata. Da bi se ovo omogućilo, potrebno je na vrsti dokumenta za kalkulaciju povrat, u kartici "Veze", prijaviti vrstu dokumenta za ulaznu fakturu sa tipom zaduženja "Za knjiženje" i vrstu dokumenta za izlaznu fakturu sa tipom zaduženja "Kalkulacija" (slika 7). Automatsko formiranje ulazne i izlazne fakture koristiće ove vrste dokumenata.

Slika 7

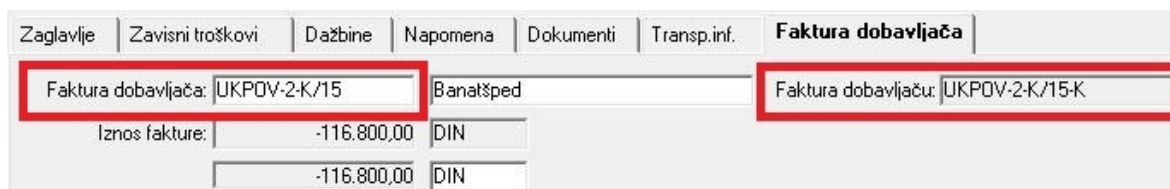
Preporučujemo da za evidenciju povrata kao novog prometa otvorite nove vrste dokumenata:

1. Kada ste vi kupac: ulaznu kalkulaciju povrat, ulaznu fakturu tipa "Za knjiženje" i izlaznu fakturu tipa "Kalkulacija".
2. Kada ste vi dobavljač: fakturu povrat tipa "Za knjiženje" i ulaznu fakturu tipa "Kalkulacija".

Time ćete odvojiti evidenciju povrata kao novog prometa od standardne evidencije povrata (kod prethodno pomenutih izuzetnih slučajeva: remitende, isteka roka trajanja i sl).

Kupac posle izrade ulazne kalkulacije povrat na opisani način treba samo da otvori karticu "Faktura dobavljača" u zaglavlju kalkulacije i dvostrukim klikom na polje "Faktura dobavljača" pokrene automatsko formiranje ulazne i izlazne fakture u finansijskoj operativi. Posle toga otvoriće se prozor sa ulaznom fakturom gde možete dopuniti ili izmeniti pojedine podatke (npr. broj ulazne fakture). U kartici "Faktura dobavljača" na kalkulaciji pojaviće se brojevi formirane ulazne fakture (Faktura dobavljača) i izlazne fakture (Faktura dobavljaču) (slika 8).

Slika 8

Dvostrukim klikom na polje "Faktura dobavljaču" otvarate knjigu izlaznih faktura sa formiranom izlaznom fakturom, koju takođe možete izmeniti i dopuniti. Formiranje ulazne i izlazne fakture se uvek obavlja jednom operacijom, iz polja "Faktura dobavljača". Polje "Faktura dobavljaču" služi samo za prikaz i otvaranje već formirane izlazne fakture.

Napomena za štampu fakture dobavljaču iz kalkulacije povrat:

Svi podaci na štampi ove fakture uzimaju se iz same kalkulacije. Ali ako su formirane izlazna i ulazna faktura na opisani način, broj fakture, datum DPO i napomena o poreskom oslobođenju se preuzimaju iz formirane izlazne fakture. Dakle, ako vam ne odgovara da faktura dobavljaču nosi broj kalkulacije, možete sami izmeniti broj na izlaznoj fakturi. Ako datum prometa (DPO) treba da se razlikuje od datuma kalkulacije, možete taj datum izmeniti na izlaznoj fakturi. Ako je ceo dokument oslobođen poreza, izaberite odgovarajući tip na izlaznoj fakturi.

Evidencija kod dobavljača

Kod dobavljača je evidencija nešto jednostavnija. Dobavljač izrađuje fakturu povrat, kao i do sada, osim što se vrsta dokumenta označava tipom "Za knjiženje", a ona se automatski pojavljuje u knjizi izlaznih faktura. Preostaje samo da dobavljač evidentira ulaznu fakturu, kada dobije fakturu od kupca (npr. onu odštampanu iz ulazne kalkulacije povrat kod kupca). Da bismo olakšali ovu evidenciju, koristimo prozor za formiranje finansijskog zaduženja, kao ranije za čl. 10 Zakona o PDV-u. Otvaramo ovaj prozor desnim klikom na fakturu povrat u knjizi izlaznih faktura i biramo operaciju "Povrat kao novi promet" (slika 9).

Slika 9

Nude se samo vrste dokumenata za ulazne fakture tipa "Kalkulacija". Potrebno je uneti datum i broj fakture koju smo dobili od kupca i formirati zaduženje. Naravno, ovo podrazumeva da je faktura koju dobijamo od kupca identična fakturi povrat koju smo mu dostavili. Ukoliko kupac obračuna drugačije iznose na toj fakturi, morate korigovati automatski formiranu ulaznu fakturu.

Ostale napomene

I u evidenciji kupca može se koristiti prozor za formiranje finansijskih zaduženja. Ako npr. ulaznu fakturu na kojoj evidentirate fakturu povrat dobijenu od dobavljača unosite ručno, pa je posle povezujete ručno i sa ulaznom kalkulacijom povrat, onda iz kalkulacije nećete moći da formirate izlaznu fakturu. U tom slučaju možete od ulazne fakture formirati izlaznu fakturu preko prozora za formiranje finansijskih zaduženja, istom operacijom "Povrat kao novi promet". Ovde je važno još jednom napomenuti da ulazna faktura mora biti tipa "Za knjiženje" (u suprotnom ova operacija neće biti ponuđena).